

Белан Владислав Юрійович,
аспірант Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРОФЕСІЙНИХ ТЕХНІЧНИХ ПРЕДМЕТІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Нормативно-правова база забезпечення підготовки майбутніх учителів професійних технічних предметів до використання технологій дистанційного навчання в Республіці Польща формувалась у процесі організаційно-правового становлення інформатизації освіти в країні в цілому. Дослідники пов'язують початок цього процесу з 1999–2003 рр., коли запроваджено низку системних заходів у сфері освіти, спрямованих на подолання відставання освітніх можливостей Польщі порівняно з п'ятнадцятьма країнами ЄС [1]. Найбільшим проривом для впровадження ІКТ у всі сфери життя польського суспільства, зокрема в освіту, були Резолюція польського Сейму 2000 року «Про побудову інформаційного суспільства в Польщі» (№ 22, роз. 448) та урядовий документ «Цілі та напрямки розвитку інформаційного суспільства в Польщі», за яким завданням освіти у контексті інформаційної цивілізації є виховання людини, яка вмє створювати інформацію і знання, має потенціал для їх використання, готова впроваджувати сучасні інформаційні та мультимедійні методи у навчання, а також у суспільне та економічне життя [2].

Міністерством економіки Польщі було розроблено документ «e-Польща – стратегія розвитку інформаційного суспільства у Польщі на 2001– 2006 рр.» (e-Polska, 2000), що спирався на документ ЄС «Електронна Європа 2002» (eEurope 2002 – An Information Society for All), який було спрямовано на прискорення зусиль щодо трансформації європейського суспільства в глобальне інформаційне суспільство [3].

У 2003 році Рада у справах інформатичної освіти і медіаосвіти прийняла документ «Стандарти підготовки польських вчителів у сфері ІТ», розроблений польським товариством інформатики Інституту комп'ютерних досліджень Вроцлавського університету, що описував вимоги до ІКТ-компетентності вчителів усіх шкільних предметів й окремо вчителів інформатики [4]. У стандартах було визначено знання та навички, які повинен мати кожен учитель, щоб успішно працювати в технологічному середовищі. Важливо відзначити, в цьому документі було враховано зміни в підходах до визначення ролі вчителя в навчальному процесі. За новими підходами відбувається трансформація професійних функцій учителя: він перестає бути постачальником інформації, знань і досвіду, що базуються головним чином на підручниках, і має виконувати роль студентського радника з використанням низки сучасних комп'ютерних засобів.

Проте перші державні регламенти щодо використання методів і технологій дистанційного навчання в університетах Польщі з'явилися пізніше. Зокрема, в постанові міністра науки і вищої освіти Республіки

Польща від 25 вересня 2007 року було визначено умови, які мають бути забезпечені закладами вищої освіти для проведення занять із використанням методів і технологій дистанційного навчання.

Важливо відзначити, що згідно з цією постановою було регламентовано кількість навчальних годин для занять за дистанційною формою навчання, а саме: а) у закладі вищої освіти загальна кількість навчальних годин за дистанційною формою навчання для конкретних галузей навчання та рівнів освіти не може перевищувати 40 %, окрім практичних і лабораторних занять; б) у програмах підготовки фахівців за науковим ступенем «доктор наук» (аналог українського наукового ступеня «доктор філософії») – 60 %; в) у програмах і у процесі підготовки фахівців за науковим ступенем «доктора хабілітованого» (аналог українського наукового ступеня «доктор наук») – 80 % від загальної кількості навчальних годин [5].

Уже через декілька років ці положення було уточнено і розвинуто з урахуванням змін у стандартах вищої освіти, які були прийняті як доповнення до закону про вищу освіту. Так, у розпорядженні міністра науки та вищої освіти Республіки Польща від 2 листопада 2011 року допустима кількість навчальних годин за дистанційною формою навчання у закладі вищої освіти (денна і заочна форми навчання) була збільшена до 60 % від загальної кількості [6]. Водночас відзначалось, що лабораторні заняття, самостійні заняття та майстер-класи, зорієнтовані на отримання практичних навичок, повинні відбуватися за безпосередньої участі вчителів/викладачів. Методи дистанційного навчання можуть бути використані лише як вторинні або такі, що використовуються як допоміжні [7].

Означені положення враховувались у новому законі про вищу освіту і науку (так званий Закон 2.0, або «Конституція для науки»), який набув чинності з 1 жовтня 2018 р. і буде поетапно впровадженим до 2023 р. Він консолідував чотири закони – про вищу освіту, про засади фінансування науки, про наукові ступені та звання і про студентське кредитування [8].

Література

1. Полянничко З. О. Тенденції інформатизації шкільної освіти у Республіці Польща. URL: file:///C:/Users/admin/Downloads/pptp_2014_3_26.pdf.
2. Cele i kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce W.: 2000. C. 110. URL: <http://kbn.icm.edu.pl/cele/index1.html>.
3. e-Polska – Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001–2006 (2000). URL: <http://kbn.icm.edu.pl/cele/epolska.html>
4. Sysło M. Standardy przygotowania nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej i informatyki. *Komputer w Szkole*. nr 2/2003. S. 4.
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2007 r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione. URL: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20071881347/O/D20071347.pdf>.

6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o kształceniu na odległość z dnia 2 listopada 2011 r. URL: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20112461470>).

7. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. URL: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20112461470/O/D20111470.pdf>

8. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. «Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce». Dz. U. 2018 poz. 1668. [Електронний ресурс]. URL: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001668/U/D20181668.Lj.pdf>

Беньковська Наталія Борисівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов і гуманітарних дисциплін Одеського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ШЛЯХОМ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Проблема вдосконалення методичної майстерності викладача вищої школи завжди була досить актуальною і досліджувалася та розроблялася впродовж усієї історії освіти та вищої школи (Й. Гербарт, Г. Сковорода, К. Ушинський, Д. Дьюї, В. Сухомлинський, М. Данилов, Б. Єсіпов, І. Лернер, І. Скоткін, та ін.). Водночас вона і зараз досить часто обговорюється на сторінках наукових і навчально-методичних видань, однак є ще недостатньо методологічно розробленою.

Методична майстерність викладача, під якою ми розуміємо високий рівень оволодіння ним конкретними прийомами, способами, технікою та засобами педагогічної діяльності, завжди пов'язана із методикою конкретної навчальної дисципліни, включенням здобувачів вищої освіти до різних видів діяльності та організацією колективу навчальної групи. У такій діяльності викладач будує модель останньої з урахуванням прогнозу можливих результатів навчання в реальних умовах навчального процесу, а також оцінює ефективність засобів, які використовують, стан педагогічної системи, можливості й резерви її вдосконалення.

Складовими методичної майстерності викладача ми вважаємо спеціальні методичні знання, відповідні вміння, навички та професійно важливі якості особистості, які дозволяють ефективно проводити навчальні заняття, визначати невирішені актуальні педагогічні завдання, виявляти нові, нестандартні способи вирішення навчальних проблем, удосконалювати